

DR. VÁRDY BÉLA & DR. VÁRDY HUSZÁR ÁGNES

Várdy Béla és Huszár Ágnes hasonló emigráns sorsot éltek meg. A második világháború után - szüleikkel, családjakkal menekülve-, fiatal gyermekként jutottak dipi (Displaced Person) sorsra. Családjukkal - több éves Németországi mostoha tábori lét után, az 1950-es évek elején - az Ohio állambeli Cleveland városában kötöttek ki. Tanulmányaikat amerikai iskolákban és egyetemeken végezték. Aktív tagjai voltak az ottani magyar külföldi cserkészmozgalomnak, annak keretében ismerték meg egymást, kötötték össze életüket. 1962-ben házasodtak össze; Pennsylvánia államban, Pittsburgh városában telepedtek le. Családjuk ebben a városban gyarapodott Attila és Zoltán fiaikkal és Laura lányukkal. Ők mindhárman szépen, választékosan beszélnek magyarul.

A Várdy-házaspár munkássága időben egy fél évszázadot foglal magában.

Várdy Béla a híres bloomingtoni Indiana-i egyetemen doktorált, majd 1964-ben a Pennsylvánia-i Duquesne egyetemen kapott kinevezést. Mindmáig ott dolgozik, az egyetem elismert eminenciása, aki a "kiemelkedő" egyetemi tanár (Distinguished Professor) címnek is birtokosa. Felesége, Várdy Huszár Ágnes, az Ohio állami egyetemen végzett, majd Pittsburghban folytatta tanulmányait, s ezt követően a híres budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen doktorált. A férjéhez hasonlóan, ő is Pittsburghban kapott kinevezést, 1971-ben, a Robert Morris egyetemen. Ebben a városban tanítottak, szerveztek, s otthonukban olyan magyar kulturális központot hoztak létre, amely egyben állandóan működő, a magyar kultúrával és múlttal foglalkozó munka-műhely is. Ebből az Aylesboro utcai lakásból egymás után születnek és repülnek szét a magyarságot és Magyarországot ismertető tanulmányok és könyvek. Röviden áttekintem, ismertetem tudományos, írói, szellemi -kulturális közvetítő nemzetszolgálatukat.

A Várdy házaspár időben és térben - stratégiai szempontból egy fontos amerikai-magyar központban-, Pittsburghban, biztosított szellemi jelenlétet, vezetést a magyar ügyek számára. Ezt több szinten tették. Nem voltak akadémiai sznobok! Ha kellett, ismeretterjesztő-népművelő szinten írtak tudósítást, cikket, vagy könyvet, hogy minél szélesebb körben érjék el az amerikai olvasókat. Ugyanakkor, egyetemi - akadémiai szinten írták és szerkesztették tudományos igényű tanulmányaikat. Ezek zömében szintetizáló művek, mert az angol nyelvű világban az ilyen, általános jellegű munkák kellene legjobban ahhoz, hogy valamennyire ellensúlyozzák azt a negatív képet amit a kis - antant bértollnokai gyártottak rólunk, múltunkról. E küzdelemben hatalmas úrt töltenek be Várdyék!

Dr. Várdy Béla kulcshelyet töltött be e munkában, mivel a Duquesne egyetemen több éven keresztül ő volt a „History Forum” (Történelmi Intézet) vezetője és szervezője. Ezen kívül Dr. Várdy Ágnessel együtt aktív (tagsági és vezetőségi) szerepük van számos tudományos társaságban (AHEA, AASHH, AAASS, stb.) Ennek révén létrehoztak egy olyan hálózatot, amely a tanulmányokkal, évi konferenciák sorával segítette a magyar imázs formálását. Említést érdemelnek itt közösen szerkesztett könyveik: *Ethnic Cleansing in Twentieth Century Europe* (Etnikai tisztogatás Európában a 20. században) 2003; *Hungarian Americans in the Current of History* (Magyar-amerikaiak a történelem sodrában) 2010; *Stalin's Gulag: The Hungarian Experience* (Magyarok a GULAG rabszolgatáboráiban) 2007, hogy

kiragadjak csak egy-két címet a legfrissebb termékek közül. Tegyük hozzá Várdy Ágnes magyar témájú két regényét, *Mimi* és *Nyár Itáliában*. De nevükhöz több mint harminc könyv és több száz tanulmány fűződik.

Oktató-kutató tevékenységük mellett igen jelentős a szervezési és közösségi munkájuk a pittsburghi magyarság életében. A Várdy- házaspár együtt alapította a „*Nyugat-Pennsylvaniai Magyar Kulturális Társaságot*,” amelynek keretében, az elmúlt évtizedekben, a magyar szellemi élet több mint száz jeles képviselőjét látták vendégül: Magyarországról, a kisebbségi területekről, Nyugat-Európából és Észak-Amerikából. Ezen kívül részt vettek több más amerikai magyar szervezet munkájában; lett-légyen az a Cleveland-i Magyar Társaság, a William Penn biztosító szervezet, a Magyar Baráti Közösség vagy a Magyar Amerikai Koalíció. Magyar szolidaritásuk egyik példája a múlt évi 50. házassági évfordulóra szervezett ünnepség, amikor a vendégeiket arra kérték, hogy ajándék helyett nyújtsanak pénzzadományt egy Kárpátaljai árvaház számára.

Bár Várdykat és munkájukat sok szép intézményi és nemzetközi elismerés koronázza (tisztületbeli doktorátusok, *Festschrift* kötetek, amerikai és Magyar állami kitüntetés, stb.), én úgy érzem, hogy a mostani Magyar Örökség díj életüket ünnepli, igazi Életmű díj. Éljetek vele sokáig és folytassátok remek munkátokat még sok-sok évig!

Ludányi András